

Alice Bah Kuhnke: Tal vid invigningen av Bokmässan 2017

Talare

Alice Bah Kuhnke
Kultur- och demokratiminister

Datum

28 september 2017

Plats

Göteborg

1 Kära vänner,

Finland och Sverige delar en sexhundraårig gemensam historia. Genom ekonomi och politik är vi på många sätt sammanflätade. Inte minst har vi starka kulturella band och mer än 700 000 personer i Sverige har finskt påbrå. Vi delar också samma hav. Skildringar av ett hav som ryter hotfullt, stora vågor av mörkgrått vatten som slår upp mot släta klippor, går igen i båda våra länders litteraturskatter. Vi har i generationer väntat vid samma hav, på våra älskade, på förnödenheter. Människor har slagits ut av sorg och påfrestningar men rest sig igen.

I år firar Finland 100 år av självständighet. Hundra år av styrka och stolthet att beundra och avundas. I den rika finska litteraturen finns skildringar av människors kamp mot förtryck, överhet och förföljelse. Väinö Linna gav oss en uppriktig och brutal skildring av krigets realitet och den fasa det väcker. Gestaltningen av lidandet i "Okänd soldat" krävde upprättelse för människan. Han följs av flera författare som pläderar för människans rätt till liv, Sofi Oksanen är en av dem som bland annat i sin bok "Utrensning" skildrar hur deformerad en människa blir av att leva i ett auktoritärt politiskt system. Sirpa

Kähkönen undersöker i sin bok "Granitmannen" vad som händer när idealismen får styra livsvalen i så hög grad att man inte vill se verkligheten som den är.

Den finska litteraturen är rik och givetvis har den många hängivna läsare i Sverige. Jag gläds åt Kjell Westös inlämnande personporträtt och längtar att få vandra de gator i Helsingfors som hans hjältar befolkar. Jag känner de åländska sjöfararnas historia genom Ulla Lena Lundberg och hör hur isen sjunger utanför Käkars granitklippor.

Men jag känner också den dröm om självständighet som finns i Edith Södergrans och Märta Tikkanens diktning. Och jag uppskattar den uppfordrande uppriktighet som finns i Eeva Kilpis dikt:

35

Vi har inget skydd mot kärleken inget skydd mot livet, inget skydd mot döden, inget skydd.

Så skyddslösa är vi.

Det ligger nästan något storslaget i det.

40

I augusti 1992 föll svarta flingor över Sarajevo. Intensiva granatattacker hade satt nationalbiblioteket i brand och över 2 miljoner böcker, dokument och tidsskrifter försvann i lågorna, förlorade för all framtid. En attack i syfte att radera historien. Det hände mitt i det moderna Europa. På en plakett utanför
45 det nu återuppbyggda biblioteket står det "Do not forget. Remember and warn."

50

I dag blåser återigen iskalla vindar från en svunnen, svart tid. Totalitära ideologier som vi hade hoppats var förvisade till historiens skräphög gör sig påminda, alldeles i vår närhet.

55

Här har vi alla ett stort ansvar att vara tydliga. Respekten för alla människors lika värde och varje livs okränkbarhet är inte förhandlingsbar.

Vi ska reagera när vi möts av förnekelse av historiens värsta förbrytelser, och vi ska skydda alla de som utsätts för odemokratiska krafterns provokationer.

Nazism är ett brott mot mänskligheten. Inte en åsikt.

60

Ofta inser vi för sent vad som håller på att hända. Vi kan inte se in i framtiden
men vi kan lära av historien. Enkla lösningar på svåra problem är tilltalande,
flykt istället för konfrontation. Men det är inte att ta ansvar, och det åligger var
och en av oss att ta ansvar och försvara det öppna samhället. Det kräver tid av
oss att förklara när barnen frågar, mod när diskussionen i fikarummet spårar åt
fel håll och all vår kraft att våga se hur det skulle se ut i vårt land, i världen, om vi
65 inte står emot. Att göra det visar respekt för dem som offrat sig i kampen för det
öppna samhället och ansvar för den värld våra barn ska leva i. Det handlar till
syvende och sist om att behålla vår mänskliga värdighet. Att likt Väinö Linna
kräva upprättelse för människan.

70

De här dagarna är det hög tid för alla oss att visa vem som är den anständiga majoriteten. Det öppna samhällets vaccination mot deras hat är mer öppenhet. Mer demokrati.

75 Men det kommer inte gratis.

Där de finns måste vi finnas.

De ska veta att de inte har en chans mot oss.

80

De har ingen chans mot anständighet och solidaritet.

Härmed förklarar jag Bokmässan 2017 för öppnad.

85

Källa

<div>Manuskript hämtat från regeringen.se (2025-12-04)</div>

Taggar

Miljöpartiet

90

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/alice-bah-kuhnke-tal-vid-invigningen-av-bokmassan-2017>

95

100

105